

Cauza C-443/98

**Unilever Italia SpA
împotriva
Central Food SpA**

(cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare, formulată de Pretore di Milano)

„Standarde și reglementări tehnice – Obligații de notificare și de amânare a adoptării –
Aplicabilitate în procedurile civile”

**Hotărârea Curții
26 septembrie 2000**

Limba de procedură: italiana.

În cauza C-443/98,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE (devenit articolul 234 CE), de către Pretore di Milano (Italia), pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Unilever Italia SpA

și

Central Food SpA

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea Directivei 83/189/CEE a Consiliului din 28 martie 1983 de stabilire a unei proceduri pentru furnizarea de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice (JO L 109, p. 8), astfel cum a fost modificată prin Directiva 94/10/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 martie 1994 privind a doua modificare substanțială a Directivei 83/189 (JO L 100, p. 30),

CURTEA,

compusă din domnii G. C. Rodríguez Iglesias, președinte, L. Sevón și R. Schintgen, președinți de cameră, P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann (raportor), J.-P. Puissochet, H. Ragnemalm, M. Wathelet și V. Skouris, judecători,

avocat general: domnul F. G. Jacobs,

grefier: doamna D. Louterman-Hubeau, administrator principal,

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

– pentru Unilever Italia SpA, de către F. Capelli și G. Votta, avocați în baroul din Milano,

– pentru guvernul italian, de către profesorul U. Leanza, șef al Serviciului de contencios diplomatic al Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent, asistat de domnul I. M. Braguglia, avvocato dello Stato,

– pentru guvernul belgian, de către doamna A. Snoecx, consilier adjunct în Direcția Generală Afaceri Juridice din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, al Comerțului Exterior și Cooperării pentru Dezvoltare, în calitate de agent,

– pentru guvernul danez, de către domnul J. Molde, șef de departament în Ministerul Afacerilor Externe, în calitate de agent,

– pentru guvernul olandez, de către domnul M. A. Fierstra, șef al serviciului de drept european din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent,

– pentru Comisia Comunităților Europene, de către domnii P. Stancanelli, membru al Serviciului juridic, și M. Shotter, funcționar național pus la dispoziția acestui serviciu, în calitate de agenți,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale Unilever Italia SpA, ale guvernului italian și ale Comisiei, în ședința din 16 noiembrie 1999,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 27 ianuarie 2000,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Ordonanța din 6 noiembrie 1998, primită la Curte la 7 decembrie 1998, Pretore di Milano a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE (devenit articolul 234 CE), o întrebare preliminară privind interpretarea Directivei 83/189/CEE a Consiliului din 28 martie 1983 de stabilire a unei proceduri pentru furnizarea de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice (JO L 109, p. 8), astfel cum a fost modificată prin Directiva 94/10/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 martie 1994 privind a doua modificare substanțială a Directivei 83/189 (JO L 100, p. 30, denumită în continuare „Directiva 83/189”),

2 Această întrebare a fost adresată în cadrul unui litigiu între societatea Unilever Italia SpA (denumită în continuare „Unilever”) și societatea Central Food SpA (denumită în continuare „Central Food”) privind plata de către Central Food a unei livrări de ulei de măsline efectuată de către Unilever.

Dreptul comunitar

3 Articolul 1 alineatele (1) și (2) și (9) din Directiva 83/189 prevede:

„În sensul prezentei directive, termenii utilizați au următoarele înțelesuri:

1) „produs”, orice produs fabricat industrial și orice produs agricol.

2) „specificație tehnică”: o specificație inclusă într-un document care stabilește caracteristicile unui produs, cum ar fi nivelele de calitate, performanță, securitate sau dimensiunile, inclusiv

cerințele care se aplică produsului cu privire la numele sub care acesta este comercializat, terminologia, simbolurile, încercările și metodele de încercare, ambalarea, marcarea sau etichetarea și procedurile pentru evaluarea conformității.

Termenul „specificație tehnică” se referă, de asemenea, la metodele de fabricație și procesele utilizate cu privire la produsele agricole în conformitate cu articolului 38 alineatul (1) din tratat, la produsele destinate consumului uman și animal, la medicamente, astfel cum sunt definite la articolul 1 din Directiva 65/65/CEE, precum și la metodele de fabricație și procesele referitoare la alte produse, în cazul în care au efect asupra caracteristicilor acestora din urmă;

...

9) „reglementare tehnică”: specificațiile tehnice și alte cerințe, inclusiv dispozițiile administrative relevante, a căror respectare este obligatorie, *de jure* sau *de facto*, în cazul comercializării sau a utilizării într-un stat membru sau într-o parte semnificativă a acestuia, precum și actele cu putere de lege și actele administrative ale statelor membre, cu excepția celor prevăzute la articolul 10, care interzic fabricarea, importul, comercializarea sau utilizarea unui produs.

...”

4 Articolul 8 alineatele (1)-(3) din Directiva 83/189 prevede:

„1. În conformitate cu articolul 10, Comisiei îi este comunicat de îndată, de către statele membre, orice proiect de reglementare tehnică, cu excepția situației în care este acesta transpune integral textul unui standard internațional sau european, caz în care este suficientă informația referitoare la cauză. De asemenea, acestea înaintează Comisiei o expunere a motivelor care fac necesară elaborarea unei astfel de reglementări, în cazul în care acest lucru nu a fost clarificat suficient în proiectul de reglementare tehnică.

...

Comisia notifică de îndată celelalte state membre cu privire la proiect și la toate documentele care i-au fost înaintate. De asemenea, aceasta poate înainta proiectul în cauză comitetului prevăzut la articolul 5 și, după caz, comitetului care răspunde de domeniul respectiv.

...

2. Comisia și statele membre pot face observații adresate statului membru care a înaintat proiectul reglementării tehnice; statul membru în cauză ține seama, pe cât posibil, de aceste observații în pregătirea ulterioară a reglementării tehnice.

3. Comisiei îi este comunicat, de îndată, de către statele membre textul definitiv al reglementării tehnice.”

5. Articolul 9 din Directiva 83/189 prevede:

„1. Statele membre amână adoptarea proiectului unei reglementări tehnice cu trei luni de la data primirii de către Comisie a comunicării prevăzute la articolul 8 alineatul (1).

2. Statele membre amână:

– cu patru luni adoptarea proiectului unei reglementări tehnice sub forma unui acord voluntar în conformitate cu articolul 1 alineatul (9) paragraful al doilea liniuța a doua,

– cu șase luni adoptarea proiectului oricărei alte reglementări tehnice, fără a aduce atingere alineatelor 3, 4 și 5,

de la data primirii de către Comisie a comunicării prevăzute la articolul 8 alineatul (1) în cazul în care Comisia sau alt stat membru formulează un aviz detaliat în termen de trei luni de la acea dată, în sensul că măsura avută în vedere poate obstrucționa libera circulație a mărfurilor în interiorul pieței interne.

Statul membru în cauză raportează Comisiei cu privire la acțiunea pe care o propune în urma avizelor detaliate. Comisia își exprimă punctul de vedere cu privire la această reacție.

3. Statele membre amână adoptarea proiectului reglementării tehnice cu 12 luni de la data primirii de către Comisie a comunicării prevăzute la articolul 8 alineatul (1) în cazul în care, în intervalul de trei luni de la această dată, Comisia își anunță intenția de a propune sau adopta o directivă, un regulament sau o decizie cu privire la problema respectivă în conformitate cu articolul 189 din tratat.

4. Statele membre amână adoptarea proiectului unei reglementări tehnice cu 12 luni de la data primirii de către Comisie a comunicării prevăzute la articolul 8 alineatul (1), în cazul în care, în interval de trei luni de la acea dată, Comisia își anunță concluzia că respectivul proiect de reglementare tehnică face obiectul unei directive, unui regulament sau unei decizii propuse spre elaborare și prezentate Consiliului în conformitate cu articolul 189 din tratat.

5. În cazul în care Consiliul adoptă o poziție comună în perioada de așteptare la care se face referire la alineatele 3 și 4, această perioadă se prelungește la 18 luni, sub rezerva alineatului (6).

6. Obligațiile prevăzute la alineatele 3, 4 și 5 încetează în cazul în care:

– Comisia informează statele membre că nu mai intenționează să propună sau să adopte un act comunitar obligatoriu,

– Comisia informează statele membre despre retragerea proiectului sau propunerii sale

sau

– Comisia sau Consiliul adoptă un act comunitar obligatoriu.

7. 7 Alineatele 1-5 nu se aplică în acele cazuri în care, din motive de urgență, determinate de circumstanțe grave și imprevizibile referitoare la protecția sănătății publice sau siguranței publice, la protecția animalelor sau a plantelor, un stat membru este obligat să elaboreze reglementările tehnice într-un interval de timp foarte scurt, pentru a le aplica de îndată, fără să fie posibile consultări. Statul membru explică, în comunicarea la care se face referire la articolul 8, motivele care au determinat urgența măsurilor luate. Comisia își exprimă de îndată punctele de vedere cu privire la această comunicare. Aceasta adoptă măsurile adecvate în cazul aplicării incorecte a acestei proceduri. Parlamentul European este informat de către Comisie.”

6 În conformitate cu articolul 10 alineatul (1) prima liniuță din Directiva 83/189:

„Articolele 8 și 9 nu se aplică acelor acte cu putere de lege sau acte administrative ale statelor membre sau acordurilor voluntare prin intermediul cărora statele membre:

– respectă actele comunitare obligatorii care au ca rezultat adoptarea specificațiilor tehnice”.

7 La punctele 54 și 55 din Hotărârea din 30 aprilie 1996, CIA Security International (C-194/94, Rec. p. I-2201, denumită în continuare „hotărârea CIA Security International”), Curtea a hotărât că Directiva 83/189 trebuie să fie interpretată în sensul că nerespectarea obligației de notificare conduce la inaplicabilitatea normelor tehnice în cauză, astfel încât acestea nu pot fi opuse persoanelor de drept privat și că, în acest fel, persoanele de drept privat se pot prevala de articolele 8 și 9 din Directiva 83/189 în fața instanței naționale, căreia îi revine obligația de a refuza aplicarea unei norme tehnice naționale care nu a fost notificată în conformitate cu respectiva directivă.

8 Astfel cum a precizat Curtea la punctul 35 din Hotărârea din 16 iunie 1998, Lemmens (C-226/97, Rec. p. I-3711), lipsa notificării normelor tehnice, care constituie un viciu de procedură în adoptarea acestora, le face pe acestea din urmă inaplicabile, în măsura în care acestea împiedică utilizarea sau comercializarea unui produs care nu este conform cu aceste norme.

Legislația italiană și procedura de notificare

9 Din dosar rezultă că un proiect de lege care urmărește reglementarea etichetării în ceea ce privește originea geografică a diferitelor tipuri de ulei de măsline a fost prezentat parlamentului italian la 27 ianuarie 1998. Senatul a procedat la citirea acestuia în februarie și martie 1998, iar Camera deputaților în aprilie și iunie.

10 Între timp, fiind informată de existența proiectului, Comisia le-a solicitat autorităților italiene să i-l comunice, în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) din Directiva 83/189, ceea ce acestea au făcut la 4 mai 1998. În continuare, Comisia a adus proiectul de lege la cunoștința statelor membre și, la 10 iunie 1998, aceasta a publicat în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene o comunicare în care preciza că termenul de trei luni de amânare a adoptării, prevăzut la articolul 9 alineatul (1) din Directiva 83/189, se încheia la 5 august 1998 și atrăgea atenția asupra faptului că, în conformitate cu Hotărârea CIA Security International, instanța națională are obligația de a refuza aplicarea unei norme tehnice naționale care nu a fost notificată în conformitate cu Directiva 83/189, astfel încât normele tehnice în cauză nu pot fi opozabile persoanelor de drept privat (JO 1998, C 177, p. 2).

11 La 23 iulie 1998, Comisia a informat autoritățile italiene cu privire la intenția sa de a legifera în domeniul reglementat de proiectul de lege și le-a solicitat să amâne adoptarea acestuia cu douăsprezece luni, începând cu data comunicării sale, în conformitate cu articolul 9 alineatul (3) din Directiva 83/189.

12 După aprobarea definitivă de către cele două camere ale parlamentului italian, Legea nr. 313 privind dispozițiile referitoare la etichetarea de origine a uleiului de măsline extravirgin, a uleiului de măsline virgin și a uleiului de măsline (denumită în continuare „legea în litigiu”) a fost semnată la 3 august 1998 de către președintele Republicii, Primul ministru și ministrul Agriculturii.

13 În ziua următoare, Comisia a informat reprezentantul permanent al Italiei pe lângă Uniunea Europeană că urma să inițieze o procedură în temeiul articolului 169 din tratat (devenit articolul 226 CE) în cazul în care legea era publicată în Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana și a declarat că această lege nu era opozabilă persoanelor de drept privat dacă era publicată înainte de 4 mai 1999.

14 La 4 august 1998, Comisia a primit, din partea guvernelor spaniol și portughez, avize detaliate, în sensul articolului 9 alineatul (2) din Directiva 83/189, conform cărora proiectul de lege trebuia să fie modificat și, la 5 august, aceasta a primit observații din partea guvernului olandez, în sensul articolului 8 alineatul (2).

15 La 29 august 1998, legea în litigiu a fost publicată în Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana nr. 201 și a intrat în vigoare în ziua următoare.

16 Articolul 1 din această lege prevede, în esență, că uleiurile vizate pot fi introduse pe piață cu o mențiune care indică faptul că acestea au fost „ produse ” sau „ fabricate ” în Italia numai în cazul în care întregul ciclu de recoltare, producție, prelucrare și ambalare s-a desfășurat în Italia. Etichetarea uleiului obținut în Italia, total sau parțial, din uleiuri originare din alte țări trebuie să menționeze acest lucru, indicând procentajele în cauză precum și țara sau țările din care provin; orice ulei de acest tip care nu prezintă indicațiile respective trebuie să fie epuizat în termen de patru luni de la intrarea în vigoare a legii sau, după această dată, retras de pe piață.

17 La 22 decembrie 1998, Comisia a adoptat reglementarea pe care a anunțat-o autorităților italiene, sub forma Regulamentului (CE) nr. 2815/98 privind standardele de comercializare a uleiului de măsline (JO L 349, p. 56), care stabilește, în special, standarde care reglementează denumirea de origine a produsului de pe etichetele sau ambalajele uleiurilor de măsline virgin și extravirgin.

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

18 La 29 septembrie 1998, în urma unei comenzi efectuate de Central Food, Unilever i-a furnizat acesteia 648 litri de ulei de măsline extravirgin, contra unei sume de 5 330 708 ITL.

19 Prin scrisoarea din 30 septembrie 1998, Central Food a informat Unilever că uleiul de măsline furnizat nu era etichetat în conformitate cu legea în litigiu. Prin urmare, aceasta a refuzat să achite suma datorată și i-a solicitat societății Unilever să retragă marfa stocată în antrepozitul său.

20 La 2 octombrie 1998, Unilever a contestat poziția societății Central Food. Susținând că, în cadrul procedurii de notificare și de examinare a proiectelor de norme tehnice instituite de Directiva 83/189, Comisia a somat Republica Italiană să nu legifereze în domeniul etichetării uleiului până la data de 5 mai 1999 și făcând referire la Hotărârea CIA Security International, Unilever a susținut că legea în litigiu nu trebuia să fie aplicată. Prin urmare, afirmând că uleiul de măsline furnizat era conform cu reglementarea italiană în vigoare, aceasta i-a solicitat societății Central Food să accepte livrarea și să efectueze plata acesteia.

21 În fața noului refuz al Central Food, Unilever a introdus, la 21 octombrie 1998, o acțiune în fața Pretore di Milano pentru a obține o ordonanță de somare a societății Central Food la plata sumei corespunzătoare prețului livrării.

22 În aceste circumstanțe, Pretore di Milano a hotărât să suspende pronunțarea unei hotărâri și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Instanța națională care trebuie să emită o ordonanță de somare la plată privind o livrare de ulei de măsline extravirgin care nu este etichetată conform dispozițiilor legii interne, promulgată și intrată în vigoare în statul membru (Legea nr. 313 din 3 august 1998) poate să elimine această lege atunci când, în urma notificării și examinării ulterioare a unui proiect de lege națională privind etichetarea de origine a uleiului de măsline extravirgin, a uleiului de măsline virgin și a uleiului de măsline, Comisia Europeană, în temeiul articolului 9 alineatul (3) din Directiva 83/189/CEE (în ceea ce privește procedura de informare în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice) a adresat o punere în întârziere statului care a efectuat notificarea, solicitându-i acestuia să nu legifereze, stabilind un termen (până la 14 septembrie 1999), privind normele de comercializare a uleiului de măsline, în așteptarea adoptării unei reglementări comunitare în domeniu?”

Cu privire la întrebarea preliminară

Caracterul de norme tehnice al normelor privind etichetarea care figurează în legea în litigiu

23 Cu titlu preliminar, este necesar să se examineze dacă, astfel cum a susținut guvernul italian, întrebarea preliminară nu are obiect deoarece legea în litigiu nu intră sub incidența Directivei 83/189.

24 În primul rând, acest guvern observă că legea în litigiu nu conține norme care pot fi considerate norme tehnice în sensul Directivei 83/189. Acesta se referă la finalitatea legii în litigiu care constă în protejarea consumatorului, oferindu-i informații corecte privind originea sau proveniența uleiului de măsline, la faptul că este vorba de produse agricole și că normele stabilite de legea în litigiu nu se referă la și nu afectează caracteristicile acestor produse.

25 În această privință, este suficient să se amintească faptul că, în conformitate cu articolul 1 alineatul (1), Directiva 83/189 consideră drept „produs” atât produsele industriale cât și produsele agricole și că, în conformitate cu alineatul (2) din același articol, Directiva 83/189 consideră ca fiind „specificație tehnică” o specificație care se regăsește într-un document care definește caracteristicile cerute produselor, inclusiv cerințele aplicabile produsului în ceea ce privește etichetarea. Normele naționale, care conțin astfel de specificații, constituie specificații tehnice în sensul Directivei 83/189, indiferent de motivele care au justificat adoptarea lor (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 20 martie 1997, Bic Benelux, C-13/96, Rec. p. I-1753, punctul 19).

26 În acest fel, legea în litigiu, care reglementează etichetarea privind originea uleiului de măsline, conține norme care trebuie clasificate ca fiind „specificații tehnice” în sensul Directivei 83/189.

27 Întrucât respectarea acestor norme este obligatorie *de jure* pentru comercializarea uleiului de măsline în Italia, acestea constituie într-adevăr norme tehnice, în sensul articolului 1 alineatul (9) din Directiva 83/189.

28 În al doilea rând, guvernul italian susține că legea în litigiu era scutită de la notificare în temeiul articolului 10 din Directiva 83/189, întrucât aceasta a fost adoptată în conformitate cu Directiva 79/112/CEE a Consiliului din 18 decembrie 1978 privind apropierea legislațiilor statelor membre referitoare la etichetarea și prezentarea produselor alimentare, precum și la publicitatea acestora (JO 1979, L 33, p. 1), care, la articolul 3 alineatul (1) punctul (7),

impune indicarea pe etichetă a locului de origine sau de proveniență a produsului în cazul în care omiterea acestei mențiuni ar putea induce consumatorul în eroare în ceea ce privește originea sau proveniența reală a produsului alimentar.

29 Acest punct de vedere nu poate fi acceptat. Astfel cum a subliniat Comisia, această dispoziție a Directivei 79/112, redactată în termeni generali, le oferă statelor membre o marjă de manevră suficient de mare pentru ca normele naționale privind etichetarea referitoare la origine, precum cele adoptate de legea în litigiu, să nu poată fi considerate drept dispoziții naționale care se conformează unui act comunitar obligatoriu, în sensul articolului 10 alineatul (1) prima liniuță din Directiva 83/189.

30 În aceste condiții, trebuie concluzionat că normele precum cele privind etichetarea care figurează în legea în litigiu constituie norme tehnice care intră sub incidența Directivei 83/189.

Efectele nerespectării articolului 9 din Directiva 83/189

31 Prin întrebarea preliminară, instanța de trimitere dorește să afle, în principal, dacă este obligația instanței naționale, în cadrul unei proceduri civile între persoane de drept privat cu privire la drepturi și obligații de ordin contractual, să refuze aplicarea unei norme tehnice naționale care a fost adoptată în timpul perioadei de amânare a adoptării prevăzute la articolul 9 din Directiva 83/189.

32 În această privință, Unilever susține că, în Hotărârea CIA Security International, Curtea a confirmat că o normă tehnică națională adoptată prin încălcarea obligațiilor care rezultă din articolele 8 și 9 din Directiva 83/189 nu poate, în niciun caz, să fie opusă persoanelor de drept privat.

33 Comisia susține, pe de o parte, că Hotărârea CIA Security International, privind un litigiu între persoane de drept privat, a constatat inaplicabilitatea unei reglementări tehnice adoptate prin încălcarea Directivei 83/189 și că din această hotărâre reiese că o astfel de inaplicabilitate putea fi invocată într-un litigiu între persoane de drept privat. Aceasta adaugă faptul că nu există motive pentru ca această consecință a nerespectării Directivei 83/189 să nu se producă, de asemenea, într-o procedură pentru emiterea unei somații de plată, precum cea din acțiunea principală.

34 Pe de altă parte, conform acesteia, inaplicabilitatea este obligatorie, atât în cazul nerespectării obligației de notificare, prevăzută la articolul 8 din Directiva 83/189, cât și în cazul nerespectării perioadelor de amânare a adoptării, prevăzute la articolul 9 din aceeași directivă. Într-adevăr, adoptarea unei norme tehnice naționale, după modificarea proiectului, dar în perioada de suspendare, fără a ține seama de observații sau de alte reacții ale Comisiei și ale altor state membre, presupune un risc de creare de noi obstacole în calea schimburilor intracomunitare identic cu cel care rezultă din adoptarea unei norme tehnice naționale prin încălcarea obligației de notificare.

35 Guvernul italian, susținut de guvernul danez, subliniază că, într-adevăr, Curtea a recunoscut efectul direct al anumitor dispoziții ale directivelor, în sensul că persoanele de drept privat, în absența unei transpuneri corecte, pot să invoce aceste dispoziții împotriva statului membru în culpă, dar și faptul că aceasta a considerat că extinderea acestei jurisprudențe la relațiile între persoanele de drept privat ar însemna că i s-ar recunoaște Comunității puterea de a impune, cu efect imediat, obligații persoanelor de drept privat, deși Comunitatea deține această competență numai în cazul în care îi este atribuită puterea de a

adopta regulamente. Astfel, rezultă din jurisprudența constantă a Curții că o directivă nu poate să genereze ea însăși obligații pentru o persoană de drept privat și nu poate, prin urmare, să fie invocată ca atare împotriva acesteia. Nu este posibilă derogarea de la această concluzie pe baza Hotărârii CIA Security International. Dispozitivul acestei hotărâri nu pare destinat să desființeze principiul conform căruia o directivă nu poate produce un efect direct în raporturile orizontale dintre persoanele de drept privat.

36 În plus, guvernele italian, danez și olandez susțin, în special, că, în Hotărârea CIA Security International, Curtea a hotărât doar că nerespectarea obligației de comunicare prevăzută la articolul 8 din Directiva 83/189 are drept consecință inaplicabilitatea normei tehnice în cauză. Articolul 9 din Directiva 83/189 diferă considerabil de articolul 8. Eficacitatea controlului preventiv prevăzut la articolul 8 din Directiva 83/189 este cea care a determinat această interpretare. În schimb, inaplicabilitatea în cazul nerespectării obligațiilor de amânare a adoptării, prevăzute la articolul 9, nu contribuie la eficacitatea controlului efectuat de către Comisie. Într-o asemenea situație, faptul că un stat membru nu a respectat o normă de procedură precum cea prevăzută la articolul 9 alineatul 3 din Directiva 83/189, nu trebuie să aibă ca efect decât să permită Comisiei să introducă o acțiune în neîndeplinirea obligațiilor împotriva statului în culpă.

37 Ținând seama de aceste observații, este necesar, în primul rând, să se examineze dacă nerespectarea obligațiilor impuse de Directiva 83/189 are aceeași consecință juridică atât în ceea ce privește obligația de a respecta perioadele de amânare a adoptării, în conformitate cu articolul 9 din Directiva 83/189, cât și în ceea ce privește obligația de notificare, în conformitate cu articolul 8 din Directiva 83/189.

38 În această privință, este necesar să se amintească faptul că Hotărârea CIA Security International se referea la o normă tehnică care nu a fost notificată în conformitate cu articolul 8 din Directiva 83/189, ceea ce explică de ce hotărârea, în dispozitivul său, se limitează să constate inaplicabilitatea normelor tehnice care nu au fost notificate conform acestui articol.

39 Cu toate acestea, în expunerea de motive care a condus-o la această constatare, Curtea a examinat, de asemenea, obligațiile care decurg din articolul 9 din Directiva 83/189. Aceste motive demonstrează că, ținând seama de obiectivul Directivei 83/189, precum și de formularea articolului 9 din aceasta, obligațiile respective trebuie să fie tratate în același fel ca și cele care decurg din articolul 8 din aceeași directivă.

40 Astfel, la punctul 40 din Hotărârea CIA Security International, s-a subliniat faptul că Directiva 83/189 vizează, printr-un control preventiv, să protejeze libera circulație a mărfurilor, care reprezintă unul dintre fundamentele Comunității, și că acest control este eficient în măsura în care toate proiectele de norme tehnice, care intră sub incidența directivei, trebuie să fie notificate și în măsura în care adoptarea și punerea în aplicare a acestor norme – cu excepția celor pentru care urgența măsurilor justifică o excepție – trebuie să fie suspendate în perioadele stabilite la articolul 9.

41 În continuare, la punctul 41 din aceeași hotărâre, Curtea a hotărât că notificarea și perioada de amânare a adoptării oferă ocazia Comisiei și altor state membre, pe de o parte, să analizeze dacă proiectul în cauză creează obstacole în calea schimburilor, care contravin Tratatului CE, sau obstacole care trebuie evitate prin adoptarea unor măsuri comune sau armonizate și, pe de altă parte, să propună modificări ale măsurilor naționale avute în vedere. De altminteri, această procedură îi permite Comisiei să propună sau să adopte norme comunitare de reglementare a domeniului care face obiectul măsurii avute în vedere.

42 La punctul 50 din Hotărârea CIA Security International, Curtea a precizat că scopul Directivei 83/189 nu este doar de a informa Comisia, ci, în mod mai general, să elimine sau să restrângă obstacolele în calea schimburilor comerciale, să informeze celelalte state membre cu privire la reglementările tehnice avute în vedere de un stat, să ofere Comisiei și altor state membre timpul necesar pentru a reacționa și propune o modificare care să permită diminuarea restricțiilor privind libera circulație a mărfurilor, care decurg din măsura avută în vedere și să îi acorde Comisiei timpul necesar pentru a propune o directivă de armonizare.

43 Curtea a constatat, în continuare, că redactarea articolelor 8 și 9 din Directiva 83/189 este clară în măsura în care prevăd o procedură de control comunitar al proiectelor de reglementări naționale, data punerii lor în aplicare fiind subordonată acordului sau lipsei unei opoziții din partea Comisiei.

44 Deși, la punctul 48 din Hotărârea CIA Security International, după ce a amintit faptul că obiectivul Directivei 83/189 este protejarea liberei circulații a mărfurilor printr-un control preventiv și că obligația de notificare reprezintă un mijloc esențial pentru realizarea acestui control comunitar, Curtea a constatat că eficacitatea acestui control este cu atât mai mare cu cât directiva este interpretată în sensul că nerespectarea obligației de notificare constituie un viciu de procedură important, de natură să genereze inaplicabilitatea normelor tehnice în cauză în privința persoanelor de drept privat, din constatările menționate la punctele 40-43 din prezenta hotărâre reiese că nerespectarea obligațiilor de amânare a adoptării, prevăzute la articolul 9 din Directiva 83/189, constituie, de asemenea, un viciu de procedură important, de natură să genereze inaplicabilitatea normelor tehnice.

45 Prin urmare, este necesar să se analizeze, în al doilea rând, dacă inaplicabilitatea normelor tehnice adoptate prin nerespectarea articolului 9 din Directiva 83/189 poate să fie invocată într-o procedură civilă între persoane de drept privat în privința unor drepturi și obligații de ordin contractual.

46 În primul rând, este necesar să se constate că, în cadrul unei proceduri civile de această natură, aplicarea normelor tehnice adoptate prin încălcarea articolului 9 din Directiva 83/189 poate să aibă ca efect împiedicarea utilizării sau comercializării unui produs care nu este conform cu aceste norme.

47 Acesta este și cazul în acțiunea principală, aplicarea reglementării italiene fiind susceptibilă să împiedice comercializarea de către Unilever a uleiului de măsline extravirgin, pe care aceasta l-a pus în vânzare.

48 În continuare, este necesar să se amintească faptul că inaplicabilitatea ca și consecință juridică a nerespectării obligației de notificare a fost constatată, în Hotărârea CIA Security International, în răspunsul la întrebările preliminare adresate în cadrul unei proceduri între întreprinderi concurente, întemeiată pe dispoziții naționale care interzic practicile comerciale neloiale.

49 Astfel, din jurisprudența Curții reiese că inaplicabilitatea unei norme tehnice, care nu a fost notificată în conformitate cu articolul 8 din Directiva 83/189, poate să fie invocată într-un litigiu între persoane de drept privat, din motivele precizate la punctele 40-43 din prezenta hotărâre. Acest lucru este valabil și în ceea ce privește nerespectarea obligațiilor prevăzute la articolul 9 din aceeași directivă și, în această privință, nu este necesară tratarea diferită a litigiilor între persoane de drept privat în domeniul concurenței neloiale, precum în cauza CIA Security International, și a litigiilor între persoane de drept privat în privința drepturilor și obligațiilor de ordin contractual, precum în acțiunea principală.

50 Deși este adevărat că, astfel cum au observat guvernele italian și danez, o directivă nu poate prin ea însăși să creeze obligații în sarcina unei persoane de drept privat și, prin urmare, nu poate să fie invocată ca atare împotriva acesteia (a se vedea Hotărârea din 14 iulie 1994, Faccini Dori, C-91/92, Rec. p. I-3325, punctul 20), această jurisprudență nu se aplică într-o situație în care nerespectarea articolului 8 sau a articolului 9 din Directiva 83/189, care constituie un viciu de procedură important, generează inaplicabilitatea normei tehnice adoptate prin nerespectarea unuia dintre aceste articole.

51 Într-o asemenea situație și contrar cazului de netranspunere a directivelor care sunt reglementate de jurisprudența evocată de cele două guverne, Directiva 83/189 nu definește în niciun fel conținutul material al normei de drept pe baza căreia instanța națională trebuie să soluționeze litigiul pendinte înaintea sa. Aceasta nu creează nici drepturi și nici obligații pentru persoanele de drept privat.

52 Având în vedere considerentele precedente, este necesar să se răspundă la întrebare că este obligația instanței naționale, în cadrul unei proceduri civile între persoane de drept privat cu privire la drepturi și obligații de ordin contractual, să refuze aplicarea unei norme tehnice naționale care a fost adoptată în timpul perioadei de amânare a adoptării prevăzută la articolul 9 din Directiva 83/189.

Cu privire la cheltuielile de judecată

53 Cheltuielile efectuate de către guvernele italian, belgian, danez și olandez, precum și de către Comisie, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebarea care i-a fost adresată de către Pretore di Milano, prin Ordonanța din 6 noiembrie 1998, hotărăște:

Este obligația instanței naționale, în cadrul unei proceduri civile între persoane de drept privat cu privire la drepturi și obligații de ordin contractual, să refuze aplicarea unei norme tehnice naționale care a fost adoptată în timpul perioadei de amânare a adoptării prevăzută la articolul 9 din Directiva 83/189/CEE a Consiliului din 28 martie 1983 de stabilire a unei proceduri pentru furnizarea de informații în domeniul standardelor și reglementărilor tehnice, astfel cum a fost modificată prin Directiva 94/10/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 martie 1994 privind a doua modificare substanțială a Directivei 83/189.

Rodríguez Iglesias
Kapteyn
Ragnemalm

Sevón
Gulmann
Wathelet

Schintgen
Puissochet
Skouris

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, 26 septembrie 2000.

Grefier
R. Grass

Preşedinte
G. C. Rodríguez Iglesias